

Samlad nationell lägesbild den 21 juni 2022

Allmänt

- Generellt fortsatt låg eller ingen påverkan rapporteras från länsstyrelserna. Begränsad verksamhet under semesterperioden.
- Kommuner och länsstyrelser hanterar flyktingsituationen inom ordinarie organisation i stor utsträckning och har begränsade behov av samverkan.

Migration och social hållbarhet

- Fokus för kommunerna är framförallt att implementera den nya lagstiftningen gällande jämnare fördelning av boende för skyddsbehövande.
- Fortsatt utmaning för ukrainska flyktingar som har ordnat eget boende och inte längre kan bo kvar.

Skola och utbildning

- Hälften av länsstyrelserna har berört skolfrågorna i sin rapportering. Generellt sett ser man en minskning av rapportering från kommunerna, troligtvis som en konsekvens av semester- och sommarlovperiod.
- Rekrytering av ukrainsktalande personal fortgår och är fortfarande en utmaning för kommunerna. Behoven ser dock olika ut, likaså möjligheten att få tag i resurser.
- Planering inför höstterminen är fortsatt utmanande på grund av svårigheter att beräkna resurstillgång på längre sikt, dels på grund av återflytt, dels på grund av omplaceringar. Om många barn i samma åldersgrupp börjar skolan till hösten kan kommunerna få problem med lokalbrist.
- Många ukrainska barn har börjat svensk skola, men ett flertal väljer att fortsätta studier i ukrainsk skola på distans.

Cybersäkerhet och desinformation

- Stabilt driftläge för länsstyrelsens IT-avdelning.
- Sammanställning av enkätsvar om cybersäkerhet har genomförts, med en svarsfrekvens från landets kommuner om 88% (255 av 290).
- Den samlade omvärldsbevakningen rörande hotbilden visar inte några större avvikelser från det normala i Sverige. För närvarande skiljer sig inte läget jämfört med tidigare år.
- En ökad medvetenhet inom IT-säkerhet hos aktörerna har lett till ett större antal inrapporterade ärenden till CERT-SE, dock har mycket få av de inrapporterade incidenterna varit antagonistiska cyberangrepp.

Kommunikation och information

- Flera aktörer genomför informationsinsatser kopplat till bland annat desinformation och påverkanskampanjer.

Näringslivet

- Två länsstyrelser rapporterar om att Handelskammarens har släppt en konjunkturbarometer baserad på en enkät till länets företagare.
- Högre priser på t.ex. drivmedel, energi, foder och byggmaterial påverkar fortsatt stora delar av näringslivet. Framförallt lyfts jordbruks- och livsmedelssektorn, rennäringen, transportnäringen byggsektorn samt även påverkan på den offentliga sektorn.
- Det finns en oro för brist på säsongsarbetskraft inom flera sektorer.
- Ökade kostnader för insatsvaror i jordbrukssektorn kan medföra risk för att näringsidkare i branschen lägger ned sin verksamhet.

Gulmarkerat = förändring sedan föregående rapportering

Länsspecifika rapporteringar

Blekinge: Länsstyrelsen ser att antalet ankommande flyktingar är ganska lågt sedan en tid tillbaka. Migrationsverket har avvecklat sin närvaro vid färjeterminalen på Verkö.

Dalarna: Samtliga kommuner rapporterar att situationen med flyktingar från Ukraina har liten påverkan på samhällsviktiga verksamhet och måttlig påverkan på näringslivet.

Gotland: Just nu ankommer få flyktingar till länet. Flyktingfrågor hanteras i ordinarie verksamheter hos Region Gotland och Länsstyrelsen.

Gävleborg: Påverkan på Gävleborgs län är i dagsläget fortsatt begränsad.

Halland: Kommunerna ser en fortsatt stor påverkan på ekonomin.

Jämtland: I huvudsak fortsatt normal drift och ingen påverkan.

Jönköping: Påverkan på kommunerna är fortsatt låg. Handelskammaren i länet har släppt en konjunkturbarometer baserad på enkäter som besvarats av drygt 100 av länets företagare. 68% av företagen, tjänsteföretagen undantagna, svarar att de har drabbats av materialbrist som följd av kriget i Ukraina samt av pandemin. De insatsvaror som det främst råder brist på är elektronik, metaller, trä och plast samt produkter kopplade till dessa. 83% av industriföretagen svarar att de har drabbats av ökade kostnader, främst kopplat till höjda elpriser. Flertalet rapporterar om omfattande dieselstöder i länet

Kalmar: Händelseutvecklingen har begränsad påverkan på samhället i stort. Flera kommuner har ingått avtal med Migrationsverket om boenden för skyddsbehövande. Då kommunerna får tillgång till adresser till de boende möjliggör och underlättar det kontakter mellan skyddsbehövande och offentliga aktörer, exempelvis mellan skola och barn.

Kronoberg: Under Tillsammansätverkets möte redogjorde arbetsförmedlingen för jämförande statistik mellan detta och förra året under samma tid. Visar en minskning i antalet konkurser, låg arbetslöshet, inbromsning av nyanställning och en ökning av nystartade företag. Utvecklingen är likartad i landet och det som skiljer sig i länet är att långtidsarbetslösheten ökar. Företagarna lyfte att det i stort går bra för företagen i länet, de utmaningar som finns är fortsatt material och kompetensbrist. Fackliga företrädare meddelar att arbetstagare som pendlar till jobbet försöker att hitta jobb närmare boendet för att minska kostnader som ett led av stigande bränslepriser. I en av länets kommuner tittar företagarna på att försöka samköra tiderna för skiften i arbetsschema för att underlätta tillgång till länstrafik.

Norrbotten: Fortsatt generellt låg påverkan på länets aktörer. Inga omfördelningar mellan kommunerna kommer göras i länet.

Skåne: Inflyttningen i länet är relativt konstant från vecka till vecka. Den stora majoriteten har sedan starten bott i eget boende. Jordbruk: Vissa inom sektorn uttrycker att de kanske upphör med djurhållning på grund av oro för framtiden samt olönsamhet. De som odlar exempelvis spannmål och raps har ett bättre läge då priserna på deras produkter ökat vilket kompenserar en del för kostnadsökningar.

Stockholm: Situationen i nuläget bedöms som stabil, Frekvensen och intensiteten i det gemensamma arbetet har därför sänkts över sommarperioden, förmåga finns dock att justera detta om behov uppstår.

Södermanland: Länsstyrelsen är i grönt stabsläge och arbetet drivs i linje i respektive sakverksamhet.

Uppsala: I jämförelse med föregående inrapportering är det färre aktörer som uppger påverkan på områdena offentlig förvaltning samt hälso-och sjukvård. Region Uppsala uppger dock fortfarande att området hälso-och sjukvård påverkas. Samtidigt är det fler aktörer som uppger påverkan på området information och kommunikation.

Länsspecifika rapporteringar

Värmland: Länsstyrelsen bedömer att läget är lugnt med få nyheter i lägesrapporteringen. Enligt Handelskammarens Värmlands senaste rapport ses effekter av den kraftiga inflationen för företag i länet, genom bland annat prisökningar och kort giltighet på offerter. Länsstyrelsen har fått rapporter om att majoriteten av verksamheter i länet ser effekter av kriget i Ukraina samt kvarvarande effekter av coronapandemin. De flesta hanterar uppkomna brister genom ökad lagerhållning, längre leveranstider samt i vissa fall personalökning för att kunna hantera logistikproblem. Problemen är fortsatt störst inom lantbrukssektorn där det finns svårigheter att styra om verksamheten.

Västerbotten: Länsstyrelsen bedömer läget i länet fortsatt som stabilt.

Västra Götaland: Lägesbilden är huvudsakligen oförändrad

Västernorrland: Läget är i stort sett oförändrat från förra veckan. Regionen ser en viss ökning i antalet restnoterade artiklar och reserv/ersättningsartiklar beställs.

Västmanland: Den övergripande påverkan av den säkerhetspolitiska krisen och flyktingmottagandet är fortsatt låg i länet.

Örebro: Läget bedöms fortsatt som stabilt.

Östergötland: Fortsatt oro inom livsmedelssektorn inom länet som gör att investering minskar eller uteblir. Speciellt märks detta bland animalieproducenterna då de istället för att investera lägger ner sin produktion. Krisstödet behövs för att kunna öka förmågan till investeringar inom livsmedelsförsörjningen.

Åtgärder som länsstyrelserna genomfört eller planerar

Gävleborg: Länsstyrelsen aktiverar från och med v.25 sommarbemanning för att effektivt kunna eskalera vid förändrat omvärldsläge eller för att hantera parallella händelser.

Halland: Länsstyrelsen arbetar för närvarande med följande fokusområden – Cyberangrepp, påverkanskampanjer, konsekvenser av Nato-ansökan livsmedelsförsörjning och energiförsörjning.

Skåne: Länsstyrelsen kommer, i enlighet med Energimyndighetens initiativ, att kontakta vissa tillsynsobjekt i syfte att säkerställa att de har en beredskap inför eventuell kommande brist på naturgas.

Västerbotten: Den 22 juni genomför Länsstyrelsen och LRF ett möte med LRF:s kommungrupper för att informera om regeringens stödpaket och för att hålla sig underrättade om läget för länets jordbruk.

Västmanland: Intern utvärdering av stabsarbetet under våren.

Västernorrland: Från och med denna vecka genomförs de regionala samverkansmötena 1 gång/månad.

Örebro: Myndigheten för psykologiskt försvar har i samarbete med Länsstyrelsen genomfört en utbildning i att identifiera informationspåverkan.

Östergötland: Samverkan med representanter för de gröna näringarna i länet angående konsekvenser av kriget i Ukraina genomfördes 14 juni.

Kommunspecifikt

Blekinge: Kommuners informationsarbete tillsammans med frivilligorganisationer i syfte att höja allmänhetens kännedom om civilförsvarsfrågor sker kontinuerligt med gott resultat, t ex är man aktiv i samband med sommarens olika evenemang.

Halland: Två kommuner rekryterar personal inom kultur-och utvecklingsförvaltning samt projektledare för integrationsfrämjande insatser.

Jönköping: En av länets kommuner har öppnat ett boende med 150 platser utifrån en frivillig överenskommelse om boende för skyddsbehövande.

Norrbottn: Jokkmokk: IT har vidtagit åtgärder för att förhindra påverkan.

Skåne: Malmö kommun har byggt en organisation för hantering av anvisningar och anvisningsboende och fortsätter med att erbjuda evakueringsplatser till och med den 31 juli (fortsatt låg beläggningsgrad). Malmö kommun rapporterar även att det generellt är svårt att hitta jourhem för lämplig placering för ensamma barn som är under 13 år. Det finns ett stort engagemang för frågan men flera av de som anmält intresse för att bli jourhem är inte folkbokförda inom kommunen. En tidigare utmaning utgjordes av bedömningen av lämpligheten att barn bor på anläggningsboende med annan vuxen person än vårdnadshavare, men där har läget förbättrats.

Stockholm: Stora variationer i påverkansgrad och resursbehov bland länets kommuner. Flera initiativ kring information och uppsökande arbete har tagits för att öka andelen barn som går i skolan.

Södermanland: Det kommer bli svårt för kommunerna att få kostnadstäckning för anskaffning av bostäder, möblering etc. Svårt att uppnå brandskydd: Verksamhetsområde klass 4 (motsvarande hotellstandard) för tilltänkta gemensamhetsboenden.

Uppsala: En kommun uppger att de, med skyddsbehövande från Ukraina som målgrupp, planerar att trycka informationsblad, lägga ut motsvarande information på sin hemsida samt sammanställa svar på vanliga frågor.

Västmanland: En kommun tillhandahåller lokaler för sommaraktiviteter för ukrainska skyddssökande i gruppens egen regi och genomförande.

Värmland: I samband med flyktningmottagandet är det en utmaning för kommunerna att, med kort varsel, erbjuda barnomsorg för de yngre barnen.

Västerbotten: Vindelns kommun rapporterar att de har barn från Ukraina i skola och förskola och efterfrågar tolkar och anpassade läromedel för flyktingar. Umeå kommun rapporterar att det trots minskning av fördelningstalet fortfarande råder brist på bostäder och att det finns möjlighet till grundskola för ukrainska barn men tillgången skiljer sig beroende på var i kommunen familjerna fått boende.

Samlad bedömning 21 juni

Liv och hälsa	<ul style="list-style-type: none"> • Vård- och omsorgssektorn är fortsatt belastad bland annat på grund av pandemin. • Flera regioner erbjuder flyktingar hälsosamtal samt vaccination mot bland annat covid-19. • Det finns fortsatt risk för exploatering av ukrainska flyktingar. • Sällskapsdjur som kommer med flyktingar från Ukraina innebär ökad risk för att rabies förs in i Sverige
Samhällets funktionalitet	<ul style="list-style-type: none"> • Viss resurs och ekonomisk påverkan på samhällets funktionalitet finns då flyktingmottagandet innebär en ökad belastning i kommuner och på myndigheter. • I och med det minskande inflödet av skyddssökande anger färre aktörer förhöjd belastning.
Grundläggande värden (demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter)	<ul style="list-style-type: none"> • Längre handläggningstid för ersättning enligt Lag om mottagande av asylsökande med flera (LMA) i vissa fall kan leda till ekonomiska konsekvenser för kommuner liksom försvårande av integration. • Personer som är berättigade till dagersättning kan få svårt att klara egen försörjning i och med ersättningsnivån i förhållande till de stigande livsmedelskostnaderna.
Miljö och ekonomiska värden	<ul style="list-style-type: none"> • Högre priser på t.ex. drivmedel, energi, foder och byggmaterial påverkar stora delar av näringslivet, framförallt lyfts jordbruks- och livsmedelssektorn, rennäringen, transportnäringen, byggsektorn samt den offentliga sektorn. • Brist på insatsvaror (bland annat halvledare) leder till prisökningar, vilket även förstärks av inflationen. • Det finns en oro för brist på säsongsarbetskraft inom flera sektorer. • Ökade kostnader för insatsvaror i jordbrukssektorn kan medföra risk för att näringsidkare i branschen lägger ned sin verksamhet.
Nationell suveränitet	<ul style="list-style-type: none"> • Sveriges Natoansökan föranleder utökat arbete med säkerhetsfrågor i länen.
Förtroende	

Samverkans- och informationsbehov

Behov:	Status
Det rapporteras om behov av ökad information riktad till ukrainare för att åstadkomma en högre vaccinationsgrad.	Lyfts till Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten.